

TALOUSARVIOALOITE 1119/2005 vp

Määrärahan osoittaminen talouskäytössä olevien metsien luonnonhoitoon

Eduskunnalle

Kansainvälinen yhteisö sitoutui vuonna 2002 Johannesburgin kestävän kehityksen kokouksessa vähentämään vuoteen 2010 mennessä luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä merkittävästi. Euroopan unioni asetti itselleen vieläkin kovemman haasteen, monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämisen, vuoteen 2010 mennessä. Suomen biodiversiteettiohjelman arvioinnin mukaan Suomi ei saavuta tätä tavoitetta, ellei kehityssuunta muutu.

Metsien käyttö Suomessa on jatkunut intensiivisenä ja vuotuinen hakkuukertymä kasvanut. Biodiversiteettiohjelman arvioinnin mukaan voimaperäisen metsänhoidon vaikutukset ovat havaittavissa lähes koko talousmetsäalalla. Vanhojen, luonnontilaisen kaltaisten metsien ja vanhojen talousmetsien pirstoutuminen on jatkunut Etelä-Suomessa.

Suomessa on metsämaasta suojeltu 4,1 %, Etelä-Suomessa vieläkin vähemmän. Suojelubiologisen tutkimuksen mukaan lajien uhanalaistuminen kiihtyy ja lajeja alkaa hävitä, kun luonnontilaisen kaltaisen metsän pinta-ala jää alle 10–20 prosenttiin metsämaan pinta-alasta. 10 prosentin metsämaan suojelutavoite voi riittää, jos suojeltavat ja ennallistettavat alueet valitaan huolellisesti.

Myös talouskäytössä olevien metsien luonnonmukaisempi käsittely edistää suojelun kokonaistavoitteiden saavuttamista. Etelä-Suomen metsien toimintaohjelman METSO:n yhtenä osana onkin talousmetsien luonnonhoito. Talousmetsien luonnonhoidolla METSO-ohjelman ke-

hityshankkeena pyritään kohdentamaan monimuotoisuuden suojeluun lisää varoja ja korjaamaan ympäristötuessa ilmenneitä epäkohtia. Talousmetsien luonnonhoidon velvoitteet on kirjattu metsälakiin, ja eräissä tapauksissa metsänomistajat voivat saada sitä varten valtion tukea.

Hankkeen ensimmäisessä osassa metsäluonnon hoidon edistämiseen osoitettua määrärahaa aiotaan korottaa vaiheittain 8 miljoonaan euroon vuoteen 2007 mennessä. Ympäristöjärjestöjen arvion mukaan tarve olisi kuitenkin huomattavasti suurempi, 33 000 000 euroa. Vuodelle 2007 hallituksen talousarvioesityksessä määrärahaa (momentti 30.60.45) on varattu 7 005 000 euroa.

Metsäteollisuus on 2000-luvun Suomessa erittäin kannattava toimiala. Suuret metsäyhtiöt ovat toisaalta yhä enemmän ulkomaalaisomistuksessa. Näistä seikoista huolimatta metsäsektori saa edelleen tukea valtion verovaroista. Vuoden 2006 budjetissa pelkästään puuntuotannon kestävyden turvaamiseksi (momentti 30.60.44) on varattu 59 800 000 euron arviomääräraha. Metsätalouden kestävyys on Suomessa edelleen talouspainotteinen käsite.

Nykyiset julkiset tuet ovat etenkin haitallisten ympäristövaikutusten takia huonosti perusteltuja. Osa puuntuotantoon suunnatuista varoista ei lisäksi tosiasialla näytä suuntautuvan niiden alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Valtion tuet metsänomistajille jakavat alueelliset metsäkeskukset ovat useita vuosia myöntäneet tukia rahoituskelvottomiin eli lainvastaisiin kohteisiin. Joensuun yliopistolla onkin käynnissä sisäasiain-

ministeriön poliisiosaston rahoittama tutkimushanke Kemera-rahoituspäätöksiin liittyvästä talousrikostorjunnasta.

Metsäteiden tekemiseen ja kunnostusojitukseen on hallituksen talousarvioesityksessä varattu 8 800 000 euroa (30.60.44). Nämä kuitenkin ovat monimuotoisuuden ja vesistöjen suojelun kannalta haitallisia toimenpiteitä. Metsäteitä Suomessa on jo nyt 120 000—130 000 kilometriä, yleisiä teitä runsaat puolet tästä. Luonnon kannalta metsäautoteiden merkittävin haitta on se, että ne pirstovat metsämaisemaa ja erottavat elinympäristöjä toisistaan.

1950-luvulla olemassa olleista soista 60 % on nyt ojitettu, Etelä-Suomessa jopa 80 %. Ojitus muuttaa suon vesitalouden perusteellisesti ja yhdessä lannoituksen kanssa heikentää vesistöjen laatua. Suon kuivuminen köyhdyttää sen lajistoa ja hävittää suon luonnolliset ominaispiirteet. Uudistusojituksia ei ole juuri tehty sitten 1980-luvun, mutta vesitaloudeltaan jo elpyneiden soiden kunnostusojittamisen vaikutukset ovat yhtä

vakavia. Kunnostusojituksia ja niihin liittyviä täydennysojituksia tuetaan edelleen valtion varoin.

Kansantalouden kannalta on epäilyttävää, että valtion varoista tuetaan taloudellisesti kannattavaa metsätaloutta. Ruotsissa metsätalous ei saa rahallista tukea julkisista varoista enää juuri lainkaan. Säästetyt varat on suunnattu metsien ympäristönhoitoon. Myös Suomessa valtion tuki metsäsektorille olisi suunnattava ympäristöhankkeisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 30.60.45 lisäyksenä 8 800 000 euroa talousmetsien luonnonhoidon edistämiseen ja vähentää vastaavasti momentilta 30.60.44 8 800 000 euroa puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen ehdotetusta määrärahasta.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Oras Tynkkynen /vihr